

A kozmetikai termékek története



A kozmetika szó a görög *kozmein* szóból ered. Jelentése: *rendbe szedni, díszíteni*.

A szépségápolás, a test dekorálása és festése egyidős az emberiség történetével. Ezt bizonyítják a különböző ásatások leletei. A legrégebbi „kozmetikai” leletet egy sumér sírban találták: egy közel 8000 éves szemöldökfestéket.

A *kínai császárság* idejéből, az időszámításunk előtti harmadik évezredből füves könyvek maradtak ránk, amelyek gyógynövények leírását tartalmazták, ezenkívül orvosi és szépségápolási tanácsokat is.

Az *egyiptomi sírokban* parfümtartó edénykéket, festék- és viaszmaradványokat találtak. A gazdag egyiptomi nők illatos olajokkal kengették bőrüket, szemöldöküket faszénnel, korommal, mérgező antimonittal festették feketére, a láb szőrtelenítését perzseléssel végezték. Ajkukat, arcukat piros színű, mérgező cinóber- (higanyszulfid) festékekkel pirosították. Thébában 3000 éves papirusztekercseket találtak, amelyeken orvosi tanok mellett szépségápolószereket is leírtak.

A Bibliában szintén számos utalás van különböző drogokra (száritott növényekre), illatosítószerekre, mint az ámbra, a mirha, a szantálfa.

Az *ókori görögök testápolási kultúrája* magas színvonalú volt, közismert az „*ép testben ép lélek*” elvük. A gyógymasszírozásnak is mesterei voltak. A fürdők élvezete, a bedörzsölőszerek alkalmazása igen elterjedt volt.

Az *ókori Rómában* már használtak olívaolajból, szójából, faggyúból és méhviaszból készített kenőcsöket. Poppea, Néró császár felesége számártejből és földieperből készült „vitaminos arcpakolástól” szépült. A hajszőkítést is al-

kalmazták már ebben az időben. Az asszonyok borkő, timsó, birslé és fahamu lúgos oldatában áztatták hajukat, majd ezt követően több órán át napoztatták. Ezek az eljárások nem voltak éppen kíméletesek! A 2. században Galenus római orvos állította elő a mai cold krémek őseit.

A hajózás és a kereskedelem fellendülése az ismeretek további bővülését hozta magával, Keletről a fűszerek mellett sokféle drogot, illóolajat és illatanyagot szállítottak Európába. A virágzó Velencei Köztársaság a szépítőszer-előállításában nagy szerepet játszott, és használatuk is elterjedt volt. Hajfestéshez hennaleveleket használtak, hajmosáshoz pedig szappangyökeret és aromás anyagokat.

A *tisztálkodás szempontjából fontos szappangyártás a középkorban kezdődött*. Az első valódi szappant a 17. században Marseille-ben kezdték gyártani. Medici Katalin idejében Franciaország lett a szépségápolás és a parfümgyártás központja. A Napkirály, XIV. Lajos idejében, a 17. században kezdték használni a rizsport púderként, a tisztálkodást, mosakodást azonban teljesen elhanyagolták.

Jelentős állomás az 1700-as évek eleje, amikor Kölnben Johanna Maria Farina előállította az első kölnivizet, *Eau de Cologne 4711* néven. Az 1800-as évek hoztak meg azt a jelentős fordulatot a kozmetikumok történetében, amikor már orvosok is *hangoztatták, hogy a szépség az egészség megnyilvánulása, a szépítőszer feladata a bőr védelme, és nem lehetnek ártalmasak*. Ezzel megteremtették a mai kozmetikumok elméleti alapjait.





Magyarországon Aquincumban és Tapolcán találtak az ásatások során olyan, a római korból származó leleteket, pl. kenőcsöstégelyt, amelyek kozmetikumok használatát bizonyítják. *Szent István király* Pécsváradon gyógynövénykertet, Esztergomban és Pannonhalmán fürdőt létesített. *Mátyás király* udvarában az olasz szépség- és testápolási kultúra terjedt. A *török hódoltság* idejében számos helyen létesítettek gőzfürdőket.

*Nemcsak Magyarországon, hanem Európa-szer-
te ismert és híres volt a Magyar Királyné vize*

(L'eau de la reine de Hongrie), amely főleg rozmaringból készült. Az első, a gyógyszerek mellett kozmetikumot is gyártó cég az 1840-ben alapított Pesti Technikai Kémiai Gyár Társaság volt.

A kiegyezés után erőteljesen megindult a magyar ipar fejlődése. Az első között szappangyár létesült, majd ismertebb külföldi érdekeltségű nagyüzemek, a *Beader*, az *Elida*, az *Odol* és a magyar *Richter Gedeon Vegyészeti Gyár állítottak elő kozmetikumokat és illatszereket*. Ma Magyarországon kozmetikumokat legnagyobb mennyiségben a külföldi tulajdonú nemzetközi cégek gyáraiban (Unilever, Colgate, Palmolive) állítanak elő, a magyar gyártók önállósága egyre inkább visszaszorul. A kozmetikumok importja viszont nagyon jelentős.